

# Basisprincipes

## Toepassingsgebied

De nieuwe wet heeft betrekking op al het vrijwilligerswerk dat op Belgisch grondgebied wordt verricht, alsook op het vrijwilligerswerk dat daarbuiten wordt verricht, voor zover het evenwel georganiseerd wordt vanuit België en op voorwaarde dat de vrijwilliger zijn hoofdverblijfplaats in België heeft.

Dit wil concreet zeggen dat de wet van toepassing is op alle organisaties die met vrijwilligers werken of die er in de toekomst beroep op zullen doen. De wet legt trouwens ook geen aantallen vast. Vanaf het moment dat de organisatie één vrijwilliger inschakelt, wordt de wet zondermeer van toepassing.

Enkel feitelijke verenigingen, vzw's en openbare instellingen, zoals bvb. gemeentebesturen, OCMW's, openbare ziekenhuizen, ... kunnen vrijwilligerswerk organiseren of vrijwilligers inschakelen. Ook activiteiten van kleine organisaties of tijdelijke initiatieven (eenmalige evenementen) vallen onder deze wet.

Vrijwilligerswerk verrichten voor commerciële doeleinden zoals voor een handelszaak of een bedrijf is uitgesloten.

De wet omschrijft ook vrij nauwkeurig wat onder een feitelijke vereniging moet verstaan worden, namelijk: een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid (geen juridisch statuut in tegenstelling tot een vzw), vanaf twee personen die samen een activiteit organiseren met een onbaatzuchtige doelstelling, zonder enige van vorm van winstverdeling onder de leden of bestuurders en die een rechtstreekse controle uitoefenen op de werking van de vereniging.

Alvorens dieper in te gaan op de bepalingen uit de wetgeving is het ongetwijfeld nuttig er op te wijzen dat deze nieuwe wetgeving inderdaad van toepassing is op alle vrijwilligerswerk, doch dat de wetgever op het vlak van de wettelijke verplichtingen een onderscheid maakt tussen twee soorten of types van organisaties. Of met andere woorden, sommige verplichtingen of bepalingen uit de wetgeving zijn niet van toepassing.

Duidelijkheidshalve vatten we ze samen in een schematische voorstelling.

	<b>Vzw's, openbare instellingen en feitelijke verenigingen met personeel en/of afdelingen.</b>	<b>Feitelijke verenigingen die geen personeel in dienst hebben, niet verbonden zijn aan een rechtspersoon en evenmin verbonden zijn aan een feitelijke vereniging met personeel in dienst.</b>
Definitie van het vrijwilligerswerk	Van toepassing	Van toepassing
Informatieplicht	Van toepassing	Van toepassing
Aansprakelijkheid van de organisatie	Van toepassing	Niet van toepassing
Aansprakelijkheid van de vrijwilliger	Van toepassing	Van toepassing
Verzekering van het vrijwilligerswerk	Van toepassing	Niet van toepassing
Kostenvergoeding aan de vrijwilligers	Van toepassing	Van toepassing
Uitkeringsgerechtigde vrijwilligers	Van toepassing	Van toepassing

Verder in deze documentatie wordt dienaangaande meer uitleg verstrekt.

## Definitie van het vrijwilligerswerk

Onder vrijwilligerswerk wordt begrepen, elke activiteit:

1. die onbezoldigd en onverplicht wordt verricht;
2. die verricht wordt voor één of meer personen, andere dan degene die de activiteit verricht, van een groep of organisatie of van de samenleving als geheel;
3. die ingericht wordt door een organisatie anders dan het familie- of privé-verband van degene die de activiteit verricht;
4. die niet door dezelfde persoon en voor dezelfde organisatie wordt verricht in het kader van een arbeidsovereenkomst, een dienstencontract of een statutaire aanstelling.

Niet iedereen die zich inzet voor anderen is automatisch vrijwilliger. Het vrijwilligerswerk onderscheidt zich door een aantal specifieke kenmerken van andere activiteiten zoals beroepsactiviteiten, burenhulp, stages, vakantiewerk, mantelzorg, enz..

Vrijwilligerswerk is ook iets anders dan het beoefenen van een hobby of het helpen van familieleden, vrienden en burenen.

Vrijwilligers zijn steeds individuele mensen, geen organisaties of vennootschappen.

Vrijwilligerswerk is **het verrichten van activiteiten, onverplicht en onbezoldigd en dit ten behoeve van anderen of de samenleving, ingericht door een organisatie.**

Laten we even stilstaan bij de verschillende onderdelen die in deze basiselementen vervat zitten:

**activiteit:** Vrijwilligerswerk is iets 'doen' in de ruimste betekenis van het woord. Bijvoorbeeld hulp gaan bieden aan patiënten op de afdeling palliatieve zorgen van een ziekenhuis, een handje gaan toesteken in de keuken van een instelling voor gehandicaptenzorg, ouderlingen vergezellen naar een recreatienamiddag of op een reis, achter de toog staan in de cafetaria van een club, actief meewerken aan de bouw van een carnavalwagen of de organisatie van een feestevenement, les geven in het kader van de opleiding van tonpraters, .... . Dergelijke activiteiten vallen allemaal binnen het domein van het vrijwilligerswerk.

Personen die daarentegen gewoon bij wijze van ontspanning en occasioneel deel uitmaken van een carnavalgroep die deelneemt aan een carnavalstoet, zonder daarom verder actief of betrokken te zijn binnen de werking de groep, worden niet aanzien als vrijwilligers in de zin van de wet.

**onbezoldigd:** Vrijwilligerswerk wordt niet betaald. Vrijwilligers mogen wel een kostenvergoeding ontvangen volgens bepaalde regels die duidelijk afgebakend zijn. Dit onderwerp wordt verder in de documentatie uitgebreid toegelicht.

**onverplicht:** Niemand kan gedwongen worden om vrijwilligerswerk te doen. Elke prestatie gebeurt op pure vrijwillige basis.

**ten behoeve van andere personen, een groep of organisatie of van de samenleving:** Een handje toesteken bij familie of vrienden, deelnemen aan een carnavalstoet of –evenement zonder enige betrokkenheid, ... vallen niet onder deze definitie.

**ingericht door een organisatie, buiten het familie- of privé-verband:** Uw buurman een lift geven naar de kliniek is geen vrijwilligerswerk, tenzij u de rit uitvoert in opdracht van bijvoorbeeld een mindermobielen centrale.

**buiten het kader van een arbeidsovereenkomst, met een dienstencontract of statutaire aanstelling:** Men mag dezelfde activiteiten niet uitoefenen als werknemer én als vrijwilliger voor dezelfde opdrachtgever.

**Vaak gestelde vragen en hun antwoorden > zie volgende pagina**

## **Vaak gestelde vragen en hun antwoorden.**

### ***Kan een lid van een vereniging een vrijwilliger zijn?***

*Ja, dat kan. Maar een 'puur' lid dat gewoon deelneemt aan de activiteiten (dus de activiteiten zagezegd 'consumeert') is geen vrijwilliger. Het lid dat actief meehelpt met de planning, de organisatie en/of de uitvoering van de activiteiten is wel degelijk een vrijwilliger. Een lid dat meehelpt bij een avondfeest van de vereniging is op dat ogenblik wel vrijwilliger.*

### ***Zijn bestuursleden vrijwilligers?***

*Ja, in zoverre ze geen bezoldigd mandaat opnemen of geen presentiegelden ontvangen. Zetten ze zich onbetaald in, dan kan je hen bestempelen als vrijwilligers. Dan gelden de wettelijke verplichtingen ook voor hen.*

### ***Mogen onze personeelsleden bij gelegenheid nog inspringen als vrijwilliger?***

*Ja, dat mag nog wel, maar mensen die in de organisatie betaald werken (als werknemer, als ambtenaar, als uitvoerder van een dienstencontract) mogen geen vrijwilligerswerk doen dat in het verlengde ligt van hun 'betaalde activiteiten'. Dat is om te vermijden dat een werkgever misbruik zou maken van zijn werknemers. Maar let op: deze vrijwilliger mag geen enkele vergoeding ontvangen.*

### ***Wie een wijkfeest organiseert, valt die onder het toepassingsgebied van deze wet?***

*Ja. Het wijkfeest richt zich tot de wijk, dat is een ruimere context dan het familie- of privé-verband. De verplichtingen die de wet oplegt, moeten dus nageleefd worden.*

### ***Is er een leeftijdsgrens voor het vrijwilligerswerk? Vanaf welke leeftijd kan het? Tot welke leeftijd mag het?***

*In principe kan iedereen vrijwilligerswerk doen, ook kinderen. Voor kinderen geldt dat het enkel occasioneel kan, dus nooit op regelmatige basis omdat het dan kan 'ruiken' naar kinderarbeid, wat verboden is. Vanaf de leeftijd van 15 (in het jaar dat men 16 wordt) kan het wel. Een maximumleeftijd bestaat niet: men kan vrijwilligerswerk doen zolang men wil. Wel opletten, want sommige verzekeringspolissen sluiten personen vanaf een bepaalde leeftijd uit of bieden hiervoor minder goede waarborgen.*

## Informatieplicht

Een nieuwe wetgeving zonder extra papierwerk, laten we het maar een utopie noemen. Dus in onze nieuwe wetgeving aangaande het vrijwilligerswerk is het al niet anders.

Immers, vooraleer een vrijwilliger begint aan zijn of haar activiteiten voor een organisatie, moet hij minstens volgende informatie ontvangen:

1. de sociale doelstelling van de organisatie. In het geval van een vzw kan deze omschrijving teruggevonden worden in de statuten. In 't geval van een feitelijke vereniging zal deze doelstelling - mocht dit nog niet gebeurd zijn in een of ander verslag bij de oprichting – moeten omschreven worden.
2. het juridisch statuut van de organisatie en voor de feitelijke vereniging de identiteit van de verantwoordelijke(n) van de vereniging (minstens één naam is verplicht);
3. dat er een verzekering Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid (BA) werd afgesloten door de organisatie die de schade dekt veroorzaakt aan derden tijdens het uitvoeren van het vrijwilligerswerk;
4. of er eventueel andere verzekeringen werden afgesloten ten gunste van de vrijwilligers, zoals bijvoorbeeld een verzekering lichamelijke ongevallen, rechtsbijstand, enz... .
5. of er een (kosten)vergoeding betaald wordt en zo ja, wat en wanneer, forfaitair of bewezen door documenten;
6. dat er binnen de organisatie een geheimhoudingsplicht geldt (volgens artikel 458 van het Strafwetboek) en dat de vrijwilliger ertoe gehouden is deze strikt na te leven. Specifieke organisatiegebonden afspraken moeten duidelijk opgesomd worden in de afsprakennota.

### a) Afsprakennota

De wijze waarop deze informatie aan de vrijwilliger wordt medegedeeld staat nergens beschreven en kan men derhalve vrij kiezen. Het is bijgevolg volkomen legaal dat je deze informatie bijvoorbeeld gewoon mondeling overbrengt aan de vrijwilliger, doch het ligt voor de hand dat het aangewezen is om deze informatie via een document ter kennis te brengen van de vrijwilliger, teneinde betwistingen achteraf te vermijden en aan te tonen dat de vrijwilliger de noodzakelijke informatie wel degelijk ontvangen heeft.

Laten we het een "Afsprakennota" noemen omdat het document niet alleen informatie bevat voor de vrijwilliger maar hem tevens duidelijk maakt wat de organisatie van hem als vrijwilliger verwacht.

Deze afsprakennota wordt best in tweevoud opgesteld en ondertekend, zowel door een verantwoordelijke van de organisatie als de vrijwilliger zelf.

Op die wijze kan de organisatie, wanneer het erop aankomt, steeds bewijzen dat ze de informatieplicht naar behoren heeft nageleefd en de vrijwilliger op een correcte wijze geïnformeerd werd.

Nogmaals, deze schriftelijke informatieplicht, noch het opstellen van documenten die door beide partijen ondertekend worden, zijn niet verplicht. Maar geef toe, het zal de zaken bij een eventuele betwisting behoorlijk vereenvoudigen.

### Opgelet!

Bepaalde feitelijke verenigingen vallen niet onder de aansprakelijkheidsregeling en de verzekeringsplicht. **Deze verenigingen 'moeten' in dat geval vermelden dat de vrijwilligers onder het 'gemeen recht' vallen en dus persoonlijk burgerrechtelijk aansprakelijk kunnen gesteld worden.**

Het betreft hier meer bepaald de feitelijke verenigingen die geen personeel in dienst hebben, niet verbonden zijn aan een rechtspersoon, noch verbonden zijn aan een feitelijke vereniging met personeel in dienst.

Op onze website [www.fenvlaanderen.be](http://www.fenvlaanderen.be) staan bij wijze van voorbeeld twee documenten die kunnen gedownload worden, namelijk:

- **een Worddocument**, dat je als model kan gebruiken om je afsprakennota op te stellen. Let wel! De schuinsgedrukte teksten, die tevens tussen haakjes staan, zijn louter informatief en moeten dus geenszins opgenomen worden in de afsprakennota van je vereniging.
- **een PDF-bestand (vereniging met een vzw-statuut)**, van een afgewerkte afsprakennota van een (fictieve) vereniging. Wat dus een duidelijker beeld geeft van hoe een dergelijke afsprakennota (*inclusief een omschrijving van de afgesloten verzekeringen*) er eventueel zou kunnen uitzien.
- **Een PDF-bestand (kleine feitelijke vereniging)**, van een afgewerkte afsprakennota van een (fictieve) vereniging. Hetgeen dus een duidelijker beeld geeft van hoe een dergelijke afsprakennota (*inclusief een omschrijving van de afgesloten verzekeringen*) er eventueel zou kunnen uitzien.

Een model van deze documenten is beschikbaar in de "Bijlagen" aan deze documentatie.

### b) Geheimhoudingsplicht

Vrijwilligers die in het kader van hun opdracht in vertrouwen worden genomen en daardoor persoonlijke informatie krijgen, mogen dit niet naar buiten brengen vanwege de geheimhoudingsplicht. Wie de hulp van een vrijwilliger inroept, moet op deze geheimhouding kunnen vertrouwen, zelfs al gaat het niet uitdrukkelijk om een "geheim". Onder de geheimhoudingsplicht valt alle informatie over gezondheid, sociale en familiale toestand, financiële toestand, sociale problemen, persoonlijke, religieuze, filosofische of levensbeschouwelijke overtuiging.

Het risico dat een vrijwilliger loopt door de schending van dit beroepsgeheim is niet klein, want de wet beschouwt dit als een strafrechtelijk feit. Dit kan de vrijwilliger een veroordeling opleveren.

Art. 458 van het strafwetboek beschrijft de geheimhoudingsplicht als volgt: geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank (2,47 euro) tot vijfhonderd frank (12,93 euro).

Als de persoon die de hulp van een vrijwilliger inroept daarentegen vertelt dat hij het slachtoffer is van een misdrijf, mag de vrijwilliger dat wel rapporteren aan de bevoegde instanties. Vrijwilligers zijn net zoals iedere Belg volgens de wet op "schuldig verzuim" zelfs verplicht om hulp te bieden aan mensen in nood. Dat geldt voor een aanslag op het leven, diefstal, vernieling, incest en kindermishandeling. Vrijwilligers kunnen best in een dergelijke situatie een beroep doen op een hiërarchisch hogergeplaatste in de organisatie om deze zaak aan te kaarten. Vrijwilligers zijn niet altijd voldoende goed geplaatst om daar helemaal op eigen houtje over te oordelen.

## Aansprakelijkheid van de vrijwilliger en de organisatie

Wat de aansprakelijkheid van de vrijwilliger betreft, wordt hetzelfde systeem als voor werknemers toegepast, hetgeen betekent dat de organisatie burgerrechtelijk aansprakelijk is voor de schade die vrijwilligers veroorzaken t.o.v. derden, zowel tijdens de uitvoering van de activiteit, als onderweg van en naar de plaats van de activiteit.

Vrijwilligers die bijgevolg tijdens hun vrijwilligerswerk een fout maken die schade veroorzaakt aan derden of aan de organisatie, zullen die schade niet moeten vergoeden, omdat de organisatie aansprakelijk zal gesteld worden.

De vrijwilliger kan pas persoonlijk aansprakelijk gesteld worden indien hij een zware fout heeft begaan, herhaaldelijk een kleine fout heeft gemaakt of bedrog heeft gepleegd.

### **Enkele voorbeelden.**

Bart krijgt als lid van een carnavalsvereniging de opdracht om op diverse plaatsen publiciteitsaffiches te gaan uithangen. Op sommige plaatsen moet hij hiervoor een ladder gebruiken. Op een bepaald moment plaatst Bart zijn ladder onvoldoende stevig tegen het reclamepaneel en terwijl hij nog bezig is met het inlijmen van de affiche schuift de ladder plots onverwacht weg en komt terecht op een toevallige voorbijganger die hierdoor gekwetst raakt. In dat geval zal de vereniging de schade moeten vergoeden aan de gekwetste voorbijganger.

Hubert voert laswerkzaamheden uit aan de carnavalwagen die in opbouw is. Meerdere leden van de vereniging hebben hem er reeds enkele malen en uitdrukkelijk (ook tijdens bestuursvergaderingen) op gewezen dat de wijze waarop hij laswerken uitvoert een groot brandgevaar inhouden. Op een zekere dag is het dan zover en ontstaat er een brand tijdens de laswerken waarbij zowel de carnavalwagen zelf als de loods schade oplopen.

Wel in een dergelijke situatie **kan** de vereniging Hubert aansprakelijk stellen voor het verlies, omwille van zijn nalatigheid (een herhaalde lichte fout). We zeggen wel degelijk "kan" omdat de bewijslast bij de vereniging ligt".

Jurgen maakt als verklede voetganger deel uit van een carnavalsgroep die deelneemt aan een carnavalstoet. Hij springt en beweegt zich nogal vrij wild tussen het publiek door en loopt op die wijze een toeschouwer omver die hierdoor niet alleen een lichamelijke kwetsuur oploopt, maar er tevens een gescheurde jas aan overhoudt. De vrijwilliger is in dit geval zelf aansprakelijk voor de veroorzaakte schade omdat de carnavalsgroep zelf slechts een kleine feitelijke vereniging is. Indien de vrijwilliger over een familiale verzekering beschikt kan hij de schade van het slachtoffer laten vergoeden door deze verzekeraar. De vrijstelling (franchise) die in dergelijke verzekeringscontracten is voorzien valt evenwel in ieder geval te zijner laste. Erger nog, wanneer hij geen beroep kan doen op de tussenkomst van een familiale polis, zal de volledige schadevergoeding door hem moeten gedragen worden.

### **Feitelijke vereniging**

De wetgever stelt dat de feitelijke vereniging die geen personeel in dienst heeft, niet verbonden is aan een rechtspersoon, noch verbonden aan een feitelijke vereniging met personeel in dienst, onder het regime van het 'gemeen recht' valt. Dat betekent dat ieder lid persoonlijk aansprakelijk kan gesteld worden. De vrijwilliger van dergelijke vereniging, die tijdens het verrichten van het vrijwilligerswerk schade veroorzaakt aan derden, zal zich uit de slag moeten trekken via zijn familiale verzekering (als hij er een heeft).

Anderzijds kan volgens de wet de vrijwilliger die actief is een feitelijke vereniging (die als **een afdeling** van een feitelijke vereniging, een vzw of een openbare instelling kan beschouwd worden) niet burgerlijk aansprakelijk gesteld worden. Voor deze schade zou de (koepel)organisatie, op grond van haar "**specifieke verbondenheid**" met de feitelijke vereniging waar de vrijwilliger actief is aansprakelijk kunnen gesteld worden.

Hoe ruim deze term "**specifieke verbondenheid**" reikt, blijft vooralsnog een open vraag. Sommige bronnen beweren echter dat het betalen van lidgelden, het ontvangen van een ledenblad, ... voor een rechter misschien wel voldoende zou kunnen zijn om een "specifieke verbondenheid" aan te tonen, en de aansprakelijkheid derhalve in de schoenen van de (koepel)organisatie te schuiven. Of met andere woorden men gebruikt in deze wet, zoals dat jammer genoeg zo vaak gebeurt, een omschrijving maar laat de interpretatie over aan de rechter. Zulks kan alleen maar aanleiding geven tot rechtszaken waarin vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties betrokken raken. Dat is niet goed en zou in ieder geval moeten vermeden worden.

In de praktijk zou zulks kunnen betekenen dat FEN-Vlaanderen aansprakelijk zou kunnen gesteld worden voor de schade die veroorzaakt zou worden door om het even welk lid van een aangesloten vereniging. Waar zijn we dan mee bezig? Bij FEN-Vlaanderen hebben wij meer dan gewone twijfels rond de feitelijke bedoeling van deze term, en gaan er dus op grond van het gezond verstand vanuit dat de wetgever andere (lees "bepaalde") specifieke situaties viseert.

## Vaak gestelde vragen en hun antwoorden.

### ***Draaien we als organisatie dan op voor alle mogelijke stomiteiten van onze vrijwilligers?***

*Ja, tenminste als het om 'gewone' fouten gaat die schade veroorzaken aan een derde partij, die wil dat de schade vergoed of hersteld wordt. Toch verklaart het de vrijwilligers niet vogelvrij. Ze kunnen nog steeds zelf burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld worden in het geval ze een: grove fout maken (vb. dronkenschap, rijden zonder rijbewijs,...), een lichte herhaaldelijke fout maken of bedrog plegen (iets opzettelijk fout doen met het oogmerk schade te verrichten). Vrijwilligers blijven wel altijd zelf aansprakelijk voor strafrechtelijke inbreuken. Een vrijwilliger die een misdrijf pleegt, kan de verantwoordelijkheid nooit afschuiven op de organisatie. Strafrechtelijke schade is ook niet verzekeraar.*

### ***Waarom zijn volgens de wet sommige feitelijke verenigingen wel en anderen niet aansprakelijk voor de fouten van hun vrijwilligers?***

*Vzw's, openbare instellingen en feitelijke verenigingen met personeel en/of met afdelingen worden in deze wet gelijkgesteld aan elkaar en zijn aansprakelijk voor de fouten van hun vrijwilligers. De wet past hier een beschermend element uit de arbeidswetgeving toe dat zegt dat gestructureerde organisaties als "aansteller" verantwoordelijkheid moeten opnemen over hun "aangestelde" (de vrijwilliger). Zij zijn net zoals werkgevers aansprakelijk voor de fouten van hun werknemers met uitzondering van bedrog, zware fouten of herhaalde lichte fouten, gepleegd door de vrijwilliger. Aan deze organisaties wordt daarom ook een verzekeringsplicht (BA) opgelegd.*

*Bij kleinere feitelijke verenigingen (die geen personeel hebben en die geen afdeling van een groter geheel zijn) past men deze maatregelen niet toe omdat er geen "aansteller" of "aangestelde" is, maar dat alle leden/vrijwilligers gelijk zijn en in die zin zelf de verantwoordelijk voor hun eigen daden dragen. Hier past men het "gemeen recht" toe. Aan deze organisaties wordt daarom geen verzekeringsplicht opgelegd, maar blijft een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering toch wenselijk. Deze vrijwilligers kunnen wel individueel terugvallen op hun familiale verzekering, uiteraard voor zover ze er een hebben afgesloten.*

### ***Wat als meerdere organisaties samenwerken in een gezamenlijke activiteit?***

*Nagaan wie de 'opdracht' geeft is een eerste stap. Als het 1 organisatie is die beroep doet op anderen, zal deze in moeten staan voor het vervullen van de wettelijke verplichtingen. Besluiten de organisaties samen te werken en een gelijk aandeel te investeren in de activiteit, dan is het aan elke organisatie zelf om ervoor te zorgen dat ook die 'organisatiegrensoverschrijdende' activiteiten verzekerd zijn. Misschien is het zelfs beter om die samenwerking als een nieuw soort (eventueel eenmalige) organisatie te zien, waarvoor dan een evenementenpolis kan worden gesloten, enkel voor die activiteit. Let er op hierover goede afspraken te maken: problemen ontstaan altijd achteraf. Veel discussies kunnen evenwel voorkomen worden indien de beide organisaties die betrokken zijn bij het evenement, over een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid beschikken. In dat geval is het aan de verzekeraars om uit te zoeken wie de schade moet vergoeden en ligt de bal bij wijze van spreken niet in het kamp van de organisatoren.*

### ***Op het Feest der Goedgemutsten wordt de bar een bepaald jaar verzorgd door de lokale jeugdbeweging. De jeugdbeweging krijgt een deel van de barwinst, waarmee ze nieuw kampmateriaal kan aankopen. Wie wordt hier aansprakelijk en wie zorgt hier voor de verzekering en de informatieplicht? Maakt het hier een verschil dat de jeugdbeweging geld ontvangt voor de kas?***

*Nagaan wie de 'opdracht' geeft is een eerste stap. De organisator van het Feest der Goedgemutsten? Doet die rechtstreeks beroep op de vrijwilligers en geeft deze aanwijzingen? Dan is het de verantwoordelijkheid van de organisator om een verzekering te sluiten. Indien de jeugdbeweging als verenigig deelneemt en haar eigen vrijwilligers inschakelt en 'opdrachten' geeft tijdens de activiteit, is het de jeugdbeweging die er voor moet instaan dat alles geregeld is. Het feit dat de ene organisatie aan de andere organisatie 'betaalt' doet hier niets terzake (wel zien dat de betalingen correct verlopen). Trouwens ook in deze situatie kan achteraf veel onheil voorkomen indien de beide of alle verenigingen die in het evenement betrokken zijn over een passende verzekering beschikken en alle afspraken duidelijk in een document samenvatten.*